

1. STRUKTURA ÚDAJŮ POPISUJÍCÍCH SITUACI V NĚKTERÝCH ZEMÍCH

Struktura dokumentu popisujícího situaci v jednotlivých členských státech Evropské unie, s důrazem na následující informace:

- existuje či neexistuje specifický systém vztahující se k terorismu a jiným člověkem úmyslně způsobeným nežádoucím scénářům;
- pokud ano, je takový systém dominantně opřen o „barevné“ (*colour-coded*) vyjádření situace, nebo dává přednost slovnímu popisu předpokládané míry ohrožení;
- jaké jsou případné základní proměnné systému (počet „stupňů“, jejich vyjádření barvou či jinak);
- je systém určen nejširší veřejnosti, nebo je apriori určen pro komunikaci uvnitř bezpečnostní komunity;
- je systém zaměřen výhradně na téma terorismu respektive jiných člověkem úmyslně způsobených scénářů, nebo se zabývá i jinými evantualitami (živelní pohromy, vývoj počasí atd.);
- jaké je institucionální ukotvení systému (kdo schvaluje vyhlášení či modifikaci konkrétních opatření respektive „stupňů“ – s důrazem na roli meziagenturních platforem v této oblasti);¹
- jsou konkrétní systémy koncipovány celoplošně a průřezově, nebo je možné se nadát různých doporučení (výstrah) pro konkrétní regiony či aglomerace.

S ohledem na aspekt „systémů stupňů ohrožení terorismem“ (*terrorism threat levels*) jsou v případě řady zemí použity dokumenty projednávané v rámci pracovních skupin Rady Evropské unie², týkající se situace v této oblasti.

Uvedené proměnné jsou nejprve ilustrovány na situaci v konkrétních „modelových zemích“ a následně dojde k zevšeobecnění uvedených zjištění. Podle možností jsou u každého státu uvedeny určité doplňující informace (milníky týkající se fungování určitého systému nebo existence konkrétních kampaní zaměřených na specifické skupiny společnosti – například soukromé firmy, provozovatelé prvků kritické infrastruktury a podobně).

Poznámka: Ačkoli se ke všem státům nepodařilo získat zdaleka srovnatelný objem a hloubku informací, může se jednat o do určité míry inspirativní sondu, týkající se uvedené problematiky. Při vytváření dokumentu byly použity výhradně otevřené zdroje. Vývoj situace v řadě zemí je dále sledován a bude předmětem další aktualizace materiálu.

---

¹ K tomuto tématu autor vypracoval samostatnou studii: KRULÍK, Oldřich. *Zahraniční inspirace související s tématem koordinace výměny informací a spolupráce složek, zapojených do boje proti terorismu*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky. 2008 (19. V. 2008). 32 stran.

Zestručněný výtah z této studie (vynětí pasáží pro vnitřní potřebu), byl publikován v recenovaném časopise: KRULÍK, Oldřich. *Zahraniční inspirace související s tématem výměny informací a spolupráce složek zapojených do boje proti terorismu. Bezpečnostní teorie a praxe*. 2009, č. 1, s. 3 až 28. ISSN 1801-8211.

² *Classification Systems of Terrorist Threat Levels in the European Union Member States*. Brussels: Council of the European Union. 2010 (20. XII. 2010). 17918/2010. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.statewatch.org/news/2011/jan/eu-council-eu-ms-terrorism-threat-level-17918-10.pdf>>.

Council Conclusions on Information Sharing on Changes in the National Threat Level. Brussels: Council of the European Union. 2010 (3. XII. 2010). 17303/2010/REV1. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <<http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st17/st17303-re01.en10.pdf>>.

Sdílení informací o stupních teroristické hrozby v členských státech. Brusel: Rada Evropské unie. 2010 (11. X. 2010). 14783/2010. [cit. 20. I. 2012] Dostupné prostřednictvím intranetu Ministerstva vnitra České republiky: Informační systém „Euroagenda“.

2. SITUACE V JEDNOTLIVÝCH ČLENSKÝCH ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE

2.1 BELGIE³

Potenciální inspirace pro Českou republiku:

V rámci Belgie se určitým způsobem „vymstilo“ utajování týkající se povahy konkrétního ohrožení v květnu 2011 (vydírání řetězce IKEA), což bylo živnou půdou pro spekulace všeho druhu (které mimo jiné vyústily v interkulturní napětí v rámci země). Z toho plyne poučení, že **i v případě nutného utajování je vhodné alespoň typově vymezit povahu ohrožení a neposkytovat prostor pro mediální spekulace.**

V rámci Belgie existují čtyři stupně výstrah týkajících se terorismu a extremismu. Jedná se o slovně (nikoli „barevně“) formulované úrovně:⁴

Omezená hrozba (*weak, low threat*).

Průměrná hrozba (*average, medium threat*).

Závažná hrozba (*serious, high threat*).

Velmi závažná hrozba (*very serious, serious and imminent*).

Stupně je možné vyhlásit jak plošně, tak odlišně ve vztahu ke konkrétnímu území, potenciální cílům (zastupitelské úřady konkrétních zemí, zcela specifický případ představují objekty Evropské unie nebo Severoatlantické aliance atd.) nebo oblastem infrastruktury.

Milníky související s tímto systémem jsou do současnosti (leden 2012) následující:

- **Rok 2001:** Na konci roku 2001 (září až prosinec) úřady v Belgii opakovaně ujišťovaly veřejnost o tom, že žádné teroristické útoky na území státu bezprostředně nehrozí. Zmínka padla pouze o vyšší ostraze letišť, „amerických objektů“ a dalších citlivých míst v zemi. Stupeň pohotovosti v sídle Severoatlantické aliance na předměstí Bruselu se sice zvýšil ze stupně alfa na stupeň beta, ale žádné další zvláštní zpřísnění ostrahy nebylo patrné.⁵ Všeobecné vnímání míry ohrožení zřejmě nezměnil ani případ fotbalisty Nizara Trabelsiho, který byl zadržen v Uccle u Bruselu dne 13. září 2001 a obviněn z přípravy útoku proti letecké základě Kleine Brogel.
- **Rok 2006:** Na základě zákonného zmocnění ze dne 10. června 2006 byl v rámci Belgie vytvořen Systém výstrah souvisejících s terorismem.⁶

³ Belgium: The Coordination Unit for Threat Assessment. In *Fusion Centres throughout Europe: All-Source Threat Assessments in the Fight against Terrorism*. Ed. Guy RAPAILLE; Wauter van LAETHEM. Antwerp; Oxford; Portland: Belgian Standing Committee; Intersentia, 2010, s. 6. ISBN 978-90-5095-907-0.

Classification Systems of Terrorist Threat Levels in the European Union Member States. Brussels: Council of the European Union. 2010 (20. XII. 2010). 17918/2010.

Belgium. Strassburg: Council of Europe – Action against Terrorism; Committee of Experts on Terrorism. *Country Profiles on Counter-Terrorist Capacity*. 2004. [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu:

<http://www.coe.int/t/dlapil/codexter/country_profiles_en.asp>.

⁴ Tisk ale o stupních v rámci Belgie často hovoří „číslovaně“ (1 – omezená hrozba; 4 – velmi závažná hrozba).

⁵ MARKOVÁ, Radka. Evropa zůstává v pohotovosti. *Právo*. 9. X. 2001.

⁶ De Wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging. *Coordination Unit for Threat Assessment*. [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.comiteri.be/images/pdf/wetgeving/wet%20van%2010%20juli%202006.pdf?phpmyadmin=97d9ae9d92818b6f252c014a4a05bdfb>>.

Het Koninklijk besluit van 28 november 2006 tot uitvoering van de Wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging. *Coordination Unit for Threat Assessment*. [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu:

- Nejzávažnější stupeň, ohlášený na **přelomu roku 2007 až 2008**, byl předmětem zpochybnování. Příslušné vyšetřování (které je samo o sobě utajovanou informací) však opodstatněně vyhlášení stupně potvrdilo.⁷ Obdobně zvýšené výstrahy byly zároveň zavedeny v sousedním Nizozemsku.
- **Rok 2011 (květen):** Otevřeně byla komunikována možnost ohrožení země terorismem (mimo jiné v souvislosti s vlnou útoků proti obchodním domům IKEA v řadě zemí Evropy). V průběhu měsíce však zůstal vyhlášen pouze „průměrný“ stupeň, pouze ve vztahu k velvyslanectví Spojených států amerických platil „závažný“ stupeň.⁸
- **Rok 2011 (červenec):** Obavy části bezpečnostní komunity a veřejnosti z reakce některých muslimských platform na zákaz nošení burek na veřejnosti, který tehdy v Belgii vstoupil v platnost.⁹
- **Rok 2011 (prosinec):** Na nastavení systému se de facto neodrazil incident z Liège (Maročan Nordine Amrani zaútočil na autobusové zastávce na vánočním trhu, čtyři osoby zabil a další zranil).

Stěžejní platformou v Belgii, která generuje doporučení vedoucí k vyhlášení či změně konkrétních stupňů, je meziresortní těleso zvané **Koordinační jednotka pro analýzu hrozeb** (*Organe de coordination pour l'analyse de la menace – Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse – Coordination Unit for Threat Assessment, OCAM – CODA – CUTA*).¹⁰

Toto těleso, které zahájilo činnost od 1. prosince 2006, je nástupnickou organizací někdejší Smíšené protiteroristické skupiny (*Mixed Anti-Terrorism Group, AtG*). Politická odpovědnost, stejně jako financování fungování Koordinační jednotky, je sdíleno federálními ministry spravedlnosti a vnitra.¹¹ Na fungování Koordinační jednotky se podílí jak zpravodajské a policejní složky v rámci Belgie, tak Ředitelství pro clo a daně (podřízená složka Federálního ministerstva financí), Ředitelství pro imigraci (podřízená složka Federálního ministerstva vnitra), Federální ministerstvo dopravy a Federální ministerstvo zahraničních věcí, zahraničního obchodu a rozvojové spolupráce.

<<http://www.comiteri.be/images/pdf/wetgeving/koninklijk%20besluit%20van%2028%20november%202006.pdf?phpmyadmin=97d9ae9d92818b6f252c014a4a05bdfb>>.

⁷ „V Belgii byl vyhlášen nejvyšší stupeň pohotovosti kvůli pokračující teroristické hrozbě. Bez upřesnění této hrozby to dnes sdělil belgický ministr vnitra Patrick Dewael ... „Je to maximální úroveň (poplachu). Maximální znamená, že je vyšší než se běžně vyhláší na konci roku a než se například vyhláší v ostatních evropských metropolích,“ prohlásil ministr Dewael v ... televizní stanici RTL-TVI. Důvodem k tomu jsou podle něj nové poznatky, které neupřesnil. Bruselská radnice dokonce kvůli bezpečnostní situaci zrušila tradiční slavnostní ohňostroj vítající příchod Nového roku ... Belgická policie 21. prosince zatkla 14 islamistů, kteří podle úřadů chtěli pomoci členovi Al-Káidy Nizarovi Trabelsímu k útěku z belgického vězení. Trabelsí byl v roce 2004 odsouzen k deseti letům vězení za přípravu pumového atentátu na kavárnu na americké vojenské základně v Belgii. Belgické úřady po zatčení varovaly před zvýšeným rizikem teroristických útoků v zemi během svátků, hlavně v metropolích.“

V Belgii platí nejvyšší stupeň poplachu kvůli teroristické hrozbě. ČTK. 31. XII. 2007.

Belgium Steps up Security after Terror Threat. *Free Republic*. 21. XII. 2007 [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.freerepublic.com/focus/f-news/1942688/posts>>.

⁸ Following the Terror Threat from Close By. *Flanders News*. 2. V. 2011 [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.deredactie.be/cm/vrtnieuws.english/news/1.1015023>>.

Explosions IKEA: menace terroriste de niveau moyen. *RTL Info*. 31. V. 2011. [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.rtl.be/info/monde/europe/799232/explosions-ikea-menace-terroriste-de-niveau-moyen>>.

⁹ Experts: Terrorists Threaten Belgium for Burqa Ban. *Mail.com*. 29. VII. 2011 [cit. 16. I. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.mail.com/int/news/europe/594440-experts-terrorists-threaten-belgium-burqa-ban.html>>.

¹⁰ Welcome. *Standing Intelligence Agencies Review Committee*. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.comiteri.be>>.

Kingdom of Belgium: Fight against Terrorism. *Diplomatie Belgium*. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <http://diplomatie.belgium.be/en/policy/policy_areas/peace_and_security/terrorism/fight_against_terrorism/>.

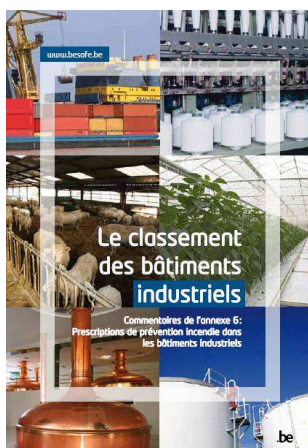
Counter Intelligence and Counter Terrorism Organisations. *Wikipedia*. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <http://en.wikipedia.org/wiki/Counter-intelligence_and_counter-terrorism_organizations>.

¹¹ Wat is het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse? *Standing Intelligence Agencies Review Committee*. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <http://www.comiteri.be/index.php?option=com_content&task=view&id=54&phpmyadmin=97d9ae9d92818b6f252c014a4a05bdfb&Itemid=&lang=nl>.

Změnu stupně veřejnosti oznamuje zpravidla tisková konference Federálního ministerstva vnitra, kde mluvčí Koordinační jednotky (často zřejmě bez jakéhokoli pro širší veřejnost koncipovaného komentáře) ohlásí s okamžitou platností konkrétní změnu. Tento krok musí schválit předseda federální vlády, na základě doporučení Rady ministrů (vlády). Na konci roku 2007 nicméně v médiích vystoupil přímo předseda vlády.

Specifickou skutečnost z hlediska Belgie představuje to, že tato **země je sídlem řady nadnárodních institucí** (významná část agendy Evropské unie a Severoatlantické aliance). Tyto instituce – nakolik provozují do značné míry vlastní bezpečnostní politiku – jsou v těsném kontaktu s bezpečnostními složkami Belgie a ke konkrétním bezpečnostním opatřením tak dochází do značné míry koordinovaně (z povahy věci nelze tvrdit, že výhrůžky adresované unijním nebo aliančním institucím se „Belgie netýkají“ a vice versa).

Co se **zapojení nestátní sféry** (soukromých firem), respektive kampaní pro nejširší veřejnost, týče, zde se odráží ta skutečnost, že Belgie je vysoce decentralisovaným státem (federace sestávající ze tří regionů, respektive existence tří jazykových komunit a jedenácti do značné míry samostatných provincií). Z tohoto důvodu je možné v zemi vyzorovat několik desítek kampaní (včetně jejich jazykových a regionálních mutací), zaměřených například na prevenci požárů (snaha o hašení vlastními silami, evakuace, první pomoc) nebo nakládání s nebezpečnými látkami.¹²

---

¹² Bienvenue sur prevention-incendie.be. *Prevention Incendie*. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.prevention-incendie.be/>>. Evitez de vous faire cuire! *La Quinzaine de la sécurité*. [cit. 26. II. 2012] Dostupné na internetu: <<http://www.speelnietmetvuur.be/fr/cuisine.php>>.

